

Løkken Sparekasse
Att.: Direktionen
Søndergade 3
9480 Løkken

25. marts 2009

Ref. MFT

J.nr. 6252-0207

Afsluttende konklusioner på undersøgelse i Løkken Sparekasse

Denne rapport om undersøgelse i Løkken Sparekasse fremsendes under henvisning til § 346, stk. 3 i lov om finansiel virksomhed.

Finanstilsynet foretog en ekstraordinær undersøgelse af Løkken Sparekasse den 12. marts 2009. Undersøgelsen omhandlede:

- Sparekassens rådgivning i forbindelse med salg af garantbeviser.
- Sparekassens markedsføring af garantbeviser.
- Medarbejdernes indflydelse på kunders placering af indskud på garantikapitalkonti.

FINANSTILSYNET
Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

På undersøgelsen blev følgende emner drøftet med Løkken Sparekasse:

- Sparekassens garantkunder, herunder størrelsen af indskud samt udviklingen af indskud i garantikapital.
- Sparekassens rådgivning i forbindelse med salg af garantbeviser, herunder om kunderne har været oplyst om risikoen ved investering i garantbeviser samt bankens dokumentation for rådgivningen.
- Sparekassens rådgivning i forbindelse med forhøjelse af indskud på garantikapitalkonti og indløsningsmuligheder på garantikapitalkonti.
- Sparekassens markedsføring af garantbeviser.

Finanstilsynet havde på forhånd fået tilsendt materiale fra sparekassen, herunder materiale anvendt til markedsføring af sparekassens garantbeviser samt interne forretningsgange og instrukser til medarbejdere, der yder rådgivning.

Garantkunder

Løkken Sparekasse har ca. 16.500 kunder, hvoraf 5.621 er garantanter i sparekassen. Sparekassens garantikapital udgør 173.127.000 kr. Der kan maksimalt indskydes 250.000 kr. per person i garantikapital. Fordelingen af garantindsuddets størrelse på kunder er følgende:

% af kunder med garantikapital	Andel af garantikapital
30 %	1.000 kr.
29 %	2.000 - 5.000 kr.
13 %	6.000 - 20.000 kr.
14 %	21.000 - 50.000 kr.
5 %	51.000 - 100.000 kr.
4 %	101.000 - 200.000 kr.
5 %	201.000 - 250.000 kr.

Ovenstående er afrundede tal.

Sparekassen oplyste, at der er sket en udvikling i garantindsuddets størrelse. Det maksimale indskud er gennem de seneste par år blevet hævet fra 20.000 kr. til 50.000 kr. og efterfølgende til 250.000 kr. Sparekassen oplyste, at det maksimale indskud blev hævet som følge af, at andre sparekasser gjorde tilsvarende. I den forbindelse sendte sparekassen et informationsbrev til eksisterende garantkunder, med mulighed for at bestille overførsel af yderligere garantindsud til garantikapitalkonto.

Sparekassen oplyste, at langt de fleste af de kunder, der i dag har mere end 50.000 kr. i garantikapital, er kunder som på denne baggrund valgte at forhøje deres indskud. Sparekassen oplyste, at der gennem de seneste par år har været en stigning i antallet af garantkunder, men at der siden den finansielle krise begyndte, er trukket ca. 50 mio. kr. i garantikapital ud af sparekassen.

Ved indskud af 1.000 kr. i garantikapital har garantanten mulighed for at deltage i garantmøder med middag og garantanten opnår en god rente på garantkontoen.

Ved indskud af 5.000 kr. i garantikapital, har garantanten mulighed for at oprette en børneopsparing til en særlig høj rente.

Indskudt garantikapital kunne oprindeligt hæves med dags varsel, men i forbindelse med at det maksimale indskud blev hævet til 50.000 kr. ændredes det, så garantikapital kan hæves med tre måneders opsigelse, alternativt 1 % i dekort af det hævede beløb. Denne mulighed har dog været suspenderet efter henstilling fra Lokale Pengeinstitutter, der senere

afløstes af en henstilling fra Det Private Beredskab den 4. november 2008.

Sparekassens rådgivning om garantbeviser

Sparekassen oplyste, at den ikke har interne forretningsgange eller instrukser til brug for generel rådgivning og salg af garantbeviser til kunder. Sparekassen har dog i løbet af år 2008 samt i forbindelse med, at man lukkede for udbetaling af garantikapital, udarbejdet en forretningsgang for salg af garantikapital. Samtidig oplyste sparekassen, at der ikke er udarbejdet forretningsgange til at sikre overholdelsen af god skik.

Sparekassen oplyste dog, at det har været almindelig praksis, at kunderne er blevet oplyst om risikoen ved investering i garantikapital samt at garantikapital er ansvarligt indskud, som ikke er dækket af Indskydergarantifonden eller statsgarantiordningen. Dette blev forklaret med, at pengene ville være tabt, hvis ”sparekassen gik ned og hjem”. Sparekassen medgiver dog samtidig, at der ikke har været særlig fokus på denne risiko i rådgivningen, idet man indtil for kort tid siden anså det for at være en hypotetisk risiko.

Sparekassen har ikke systematisk foretaget en vurdering af, om det ville være hensigtsmæssigt for kunden at indskyde garantikapital, idet man ikke har vurderet risikoen herved som højere end ved almindelige indskud, der oversteg garantifondsdækningen. Man har således ikke betragtet indskud af garantikapital som en egentlig investering, men blot som en måde at opnå en højere forretning.

Sparekassen har ikke udarbejdet skriftlige aftaler i forbindelse med salg af garantikapital og har således ingen dokumentation for den ydede rådgivning.

Ved salg af garantikapital til en kunde, har det således været sparekassens praksis, at kunden får udleveret en kvittering for indbetalt garantikapital med kundens navn, det indskudte beløbs størrelse samt generel information om vilkårene ved at indtræde som garant i sparekassen. Frem til år 1996 fik kunden udleveret et egentligt garantbevis, som i store træk indeholdt de samme informationer som kvitteringen.

Sparekassen har efter indløsningsstopet i år 2008 indført et dokument, som kunden underskriver i forbindelse med indskud af garantikapital. Dette dokument er et bilag til kvitteringen og her skriver kunden bl.a. under på, at denne er bekendt med, at det indskudte beløb er ansvarlig garantikapital i henhold til vedtægterne, samt at kunden har fået udleveret de gældende vedtægter.

Sparekassen oplyste endelig, at der afholdes ugentlige møder, hvor sparekassens ledelse informerer medarbejderne om eventuelle procedurer for rådgivningen, lovændringer som kan have indflydelse på rådgivningen samt anden øvrig information.

Sparekassens markedsføringsmateriale gør meget ud af at fremhæve den fordelagtige rente, som kunden opnår ved at indskyde garantikapital. Det fremgår samtidig af markedsføringsmaterialet, at den indskudte garantikapital er ansvarligt indskud og dermed ikke er dækket af Indskydergarantifonden eller statsgarantiordningen. Det oplyses ikke, hvad konsekvensen af at indskuddet ikke er dækket af Indskydergarantiordningen eller statsgarantiordningen er.

Forhøjelse af indskud og indløsningsmuligheder

Ved indskud af yderligere garantikapital oplyste sparekassen, at der i nogle tilfælde er blevet ydet rådgivning, men sparekassen kan ikke garantere, at kunderne altid er blevet rådgivet i forbindelse med yderligere indskud af garantikapital. Sparekassen har ingen dokumentation for rådgivningen.

Sparekassen fremviste Finanstilsynet kopi af brev sendt til garanter omhandlende muligheden for yderligere indskud i garantikapital, som blev udsendt i forbindelse med muligheden for at hæve indskuddet til 250.000 kr. Af brevet fremgik det, at kunden kunne indsende en anmodning om overførsel af indskud. Brevet indeholdt en sådan anmodning, hvor kunden skulle udfylde størrelsen af beløbet og sende den til sparekassen, hvorefter transaktionen ville blive gennemført uden yderligere rådgivning.

Sparekassen oplyste, at når en kunde har indskudt yderligere garantikapital, modtager kunden en kvittering som angiver det indskudte beløb og et kontonummer. Sparekassen har ikke udsendt egentlige aftaler. Endvidere har kunderne på den årlige oversigt kunne se, hvor meget garantikapital, de har indskudt.

Sparekassen har modtaget flere klager fra garanter, som opsagde deres garantikapital inden sparekassens indløsningsstop, og som ikke har fået garantikapitalen udbetalt. Nogle af disse garanter har i denne forbindelse fået tilbud om et lån til dækning af den garantikapital, som ikke kan udbetales. Lånet blev tilbudt med en rente, som modsvarede den forrentning, der skete af den låste garantikapital. Sparekassen oplyste, at man er ophørt med at tilbyde disse lån.

Sparekassen oplyste, at det på nuværende tidspunkt er juridisk uafklaret om disse garanter er berettiget til at få deres garantindskud udbetalt.

Beløbsmæssigt udgør denne opsagte garantikapital ca. 15 mio. kr. fordelt på 177 garantier, ud af sparekassens samlede garantikapital på ca. 173 mio. kr. Sparekassen afventer Pengeinstitutankenævnets afgørelse herom og nævnte i den forbindelse, at det ikke stod sparekassen klart, om det er sparekassen eller Afviklingsselskabet for finansiell stabilitet, der er kompetent til at beslutte om afgørelserne skal følges.

I de tilfælde hvor man har lånt garantier penge, har man sædvanligvis oplyst kunden om risikoen for at garantikapital tabes og fremhævet at kunden stadig hæfter for lånet. Men sparekassen har ikke udformet eller bekræftet disse aftaler og denne rådgivning skriftligt.

Konklusion

Undersøgelsen var en ekstraordinær undersøgelse og fandt sted med henblik på at vurdere Løkken Sparekasses håndtering af rådgivning, salg og markedsføring af garantbeviser, herunder høre nærmere om den kritik, der har været rejst af sparekassens salg, rådgivning og markedsføring af garantbeviser samt indsamle viden og erfaring på området.

Det blev oplyst, at sparekassen i sin rådgivning har nævnt risikoen ved at indskyde garantikapital, men at man ikke har haft særlig fokus på denne risiko i rådgivningen, idet man anså den for at være hypotetisk. Der er ikke blevet rådgivet særligt omkring betingelserne for at opsiges garantikapitalen.

Ved yderligere indskud af garantikapital, har man ikke systematisk rådgivet kunderne, ligesom aftalen alene er dokumenteret ved en kvittering på det indskudte beløb.

Det blev konstateret, at sparekassen indtil for kort tid siden ikke har haft skriftlige forretningsgange eller andre systematiske procedurer for rådgivningen i forbindelse med salg af garantbeviser. Sparekassen har endvidere ikke dokumenteret den ydede rådgivning og heller ikke systematisk udformet eller bekræftet indgåede aftaler skriftligt. Sparekassen kan på denne baggrund ikke afvise, at der har været tilfælde, hvor der ikke er blevet ydet rådgivning.

Det følger af lov om finansiell virksomhed § 71, stk. 1, nr. 4, at finansielle virksomheder skal have forretningsgange på alle de væsentlige aktivitetsområder.

Finanstilsynet påtaler, at Løkken Sparekasse først i efteråret 2008 har udarbejdet en skriftlig forretningsgang for salg af garantbeviser.

Ved ikke at have haft skriftlige forretningsgange eller systematiske procedurer for rådgivningen, bortset fra indtil for kort tid siden, har Løkken Sparekasse ikke kunne sikre, at kunder har fået rådgivning og information om risici, når de tegnede garantikapital. Dette forhold finder Finanstilsynet kritisabelt.

Finanstilsynet påtaler endvidere, at Løkken Sparekasse ikke har udarbejdet en skriftlig forretningsgang for overholdelse af god skik, selv om det følger af lov om finansiel virksomhed § 71, stk. 1, nr. 4, at en finansiel virksomhed skal have skriftlige forretningsgange for alle væsentlige aktivitetsområder. Finanstilsynet påbyder Løkken Sparekasse at udarbejde en skriftlig forretningsgang for overholdelse af bekendtgørelse nr. 1222 af 19. oktober 2007 om god skik for finansielle virksomheder, herunder for hvordan og hvornår der skal gives rådgivning og information til kunderne samt for hvilke aftaler, der skal indgås skriftligt.

Løkken Sparekasse orienterer inden 1 måned fra rapportens dato Finanstilsynet om, hvordan sparekassen vil efterleve påbuddet.

Det følger af § 6 i bekendtgørelsen om god skik for finansielle virksomheder, at en finansiel virksomhed skal indgå eller bekræfte alle væsentlige aftaler på papir eller andet varigt medium. Aftalen skal indeholde en beskrivelse af parternes væsentlige rettigheder og pligter. Desuden skal væsentlige forudsætninger for individuel rådgivning nedfældes i aftalen.

Finanstilsynet påtaler, at Løkken Sparekasse ikke har overholdt § 6 i god skik bekendtgørelsen, idet sparekassen har undladt at indgå skriftlige aftaler om forhøjelse af garantikapital, hvori kundens væsentlige rettigheder og pligter er angivet og hvor forudsætningerne for den ydede rådgivning er nedfældet. Finanstilsynet påtaler tillige, at Løkken Sparekasse har ydet lån i tilfælde, hvor opsagt garantikapital ikke er blevet udbetalt, uden at have udformet skriftlige låneaftaler, hvori vilkårene for lånet er angivet. Finanstilsynet finder disse forhold kritisable.

Finanstilsynet har endelig konstateret, at Løkken Sparekasses markedsføringsmateriale har ensidigt fokus på den høje forrentning, men ikke informerer om konsekvensen af at garantindskud ikke er dækket af Indskydergarantiordningen eller statsgarantiordningen. Markedsføringsmaterialet afviger dog ikke fra det markedsføringsmateriale, der i øvrigt har været anvendt ved markedsføring af garantikapital og afspejler den generelle opfattelse af risikoen ved at købe garantbeviser.

Klagevejledning

Finanstilsynets afgørelse kan senest 4 uger efter at afgørelsen er modtaget, indbringes for Erhvervsankenævnet, Kampmannsgade 1, Postboks 2000, 1780 København V, tlf. 33 30 76 22, jf. § 372, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed. Det er forbundet med et gebyr at klage til Erhvervsankenævnet.

Ulla Brøns Petersen
vicekontorchef

Maria Falck Tjellesen
fuldmægtig